

аспект. *Modern Economics*. 2020. № 19(2020). С. 101-107. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-17).

Лесік М.А., здобувач вищої освіти факультету менеджменту,
Науковий керівник – Мельник І.О., канд. екон. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Конкуренція – це складний соціально-економічний процес, з одного боку, з іншого – це процес задоволення зростаючих потреб суспільства і окремих індивідів, при більш високому техніко-технологічному, екологічному та економічному рівнях, це боротьба за виживання і збереження свого сегменту ринку.

Цифрова економіка сьогодні виступає тим інноваційним напрямом, який дозволяє досягти конкурентоспроможності та економічного розвитку для підприємств та організацій будь якої форми власності. Стрімкий розвиток цифрових технологій охоплює всі сфери соціально-економічної діяльності. На основі цифрових технологій створюються нові цифрові бізнес-моделі, трансформуються існуючі операційні моделі, формуються абсолютно нові види бізнесу. Цифровий капітал стає основним фактором конкурентоспроможності підприємства, економічного розвитку галузі та країни в цілому.

В епоху цифрової економіки відбувається переосмислення конкуренції. Посилення конкуренції породжує тенденції поглибленого відношення до покупця, чуйного реагування на зміну його потреб. Конкуренція через скорочення витрат переходить у творчість. Конкуренти можуть стати партнерами, інтегруючись на базі цифрових платформ і обмінюючись досвідом[1].

Розвиток цифрової економіки є пріоритетним для України, про що свідчить вже прийнята в Україні програма цифровізації. Країни, що показують впевнене зростання економіки й добробуту їх громадян, зробили ставку на HI-Tech та інновації. Наприклад, економіка Ізраїлю з 1980 р. по 2018 р. зросла 15 разів, країна стала світовим центром науки. Експорт високотехнологічної продукції збільшився з 1990 р. у 7 разів, а прямі іноземні інвестиції в країну – у 120 разів. Саме в цей період ізраїльський уряд зробив ставку на сектор HI-Tech. Через відсутність природних ресурсів основними перевагами Ізраїлю стали: людський потенціал, наукові інститути й центри R&D. У країні почали відкривати центри розвитку транснаціональних компаній, зокрема Google, Intel, Microsoft, IBM, Apple тощо. Ізраїль займає третє місце за якістю центрів R&D і лідирує за співвідношенням кількості вчених, які займаються R&D, до чисельності населення[2].

Частка цифрової економіки зростає, забезпечуючи значні переваги для бізнесу. Масштабна цифровізація всіх секторів економіки передбачає максимальне збільшення інвестицій в розвиток цифрової інфраструктури, інновацій та сучасних технологій.

Сучасна економіка є інноваційною, це економіка знань, компетенцій і мережевої взаємодії. Основний фактор економічного розвитку пов'язаний з цифровою економікою. Поява нових технологій свідчить про новий етап розвитку інноваційної економіки. Цифрові технології є найбільш визнаними серед інноваційних напрямків трансформації.

Вони служать потужним інструментом для перетворення діяльності компаній і цілих галузей, спонукаючи учасників ринку кардинально перебудовувати свої звичні бізнес-процеси.

Розвиток цифрових технологій засновано на інформаційних перетвореннях і процесах глобалізації. Цифрова трансформація, цифрова культура відіграють важливу роль в сучасній діяльності підприємницьких структур.

Виявлені процеси припускають впровадження принципово нових бізнес-моделей і технологій, включаючи цифрові платформи, цифрові екосистеми, поглиблену аналітику великих масивів даних.

Платформна економіка також є одним з найважливіших напрямків розвитку цифрових технологій, сфера застосування платформних бізнес-моделей виходить за рамки інформаційних технологій. Бізнес-моделі стають все більш гнучкими і адаптивними, стимулюючи пошук нових джерел конкурентних переваг. В епоху цифрової трансформації бізнесу "платформні" бізнес-моделі отримали більш широке поширення завдяки використанню новітніх наукових досягнень. Цифрові платформи як явища гіг-економіки. Цифрова трансформація, мережі, коригування цифрових стратегій фірм надають життєво важливий вплив на конкурентоспроможність підприємств [3].

Основною метою платформ є поширення технологій, що веде до зниження витрат. Умови їх розвитку визначають високу частку технологій в вартості товару, високий рівень конкуренції, мережевий ефект двостороннього ринку, високий ступінь розвитку інфраструктури. Можливість швидкого виведення на ринок нових продуктів, висока адаптивність до потреб клієнтів відповідає сучасним вимогам до високої вартості тимчасового ресурсу. Збільшення можливості створення вартості за рахунок залучення різних виробників в мережі з високим ступенем розвитку доповнюється формуванням взаємовигідних переваг для учасників, що створюють додану вартість один для одного.

Платформні фірми демонструють високі показники конкурентних переваг. Екосистемі бізнес моделі, що забезпечують використання зовнішніх ресурсів (ідей, інформації, клієнтів, робочої сили тощо) з мінімальними витратами, забезпечують новий вимір відкритості бізнесу і, крім того, нове значення для конкуренції і корпоративної стратегії. Лідери бізнесу прагнуть

впровадити цифрові платформи в свої традиційні бізнес-моделі. На основі обчислювальних ресурсів, сучасних хмарних технологій, можуть бути створені ефективні цифрові платформи. Цифрові платформи для аутсорсингу - це новий спосіб оцінки ефективності та аналізу етапів бізнес-процесів.

Стимулювання приватних інвестицій в цифрові інновації у всіх промислових секторах є основним завданням на різних рівнях. Розвиток інноваційних центрів цифрових технологій забезпечить доступ до новітніх технологій для прискореного впровадження інновацій. Співпраця з участю зацікавлених сторін по всьому ланцюжку створення вартості та об'єднання ресурсів може забезпечити розвиток цифрових технологій і платформ відстаючих секторів, високопродуктивної хмарної інфраструктури для науки та інноваційної діяльності. Висока цифрова готовність визначається формуванням цифрових компетенцій, доступом до центрів компетенцій, а цифрові кластери важливі для модернізації промисловості. Доступ бізнесу до новітніх цифрових технологій, взаємодія цифрових та інших ключових технологій забезпечує мережу центрів цифрових інновацій[4].

Бачення і конкретний довгостроковий план досягнення цілей визначаються стратегією. Цифрова стратегія знаходиться в системі бізнес-стратегії, маркетингової та комунікаційної стратегії. Етапи розробки стратегії включають постановку цифрових цілей, аналіз, визначення цільової аудиторії і її цінностей, формулювання інсайтів, вивчення ключових потреб споживачів, побудова комунікаційної моделі, яка визначає взаємозв'язку і послідовність, визначення КРІ (ключових показників ефективності).

Поява конкурентних переваг компаній-новачків стає можливою завдяки Startup або доступу до глобальних цифрових платформ для досліджень, розробок, продажів та дистрибуції. Такі компанії випереджають лідерів по швидкості, вартості та якості послуг. Конкурентна перевага забезпечується цифровими технологіями завдяки здатності долати кордони регіонів, можливості на міждисциплінарному рівні використовувати клієнтські бази, інфраструктури і технології. Розмір підприємства може бути конкурентною перевагою, який може змінюватись під впливом ринкового попиту. Цифрові технології створюють прозорість, визначаючи нові моделі поведінки споживачів, засновані на доступі до мобільних мереж і баз даних.

Розвиток складних інновацій, заснованих на поєднанні різних технологій новими способами, визначає нові форми і методи ведення бізнесу, які формують перспективи для створення вартості в нових сегментах ринку або розвитку нових центрів створення вартості. Сучасні ринкові відносини змушують підприємства постійно впроваджувати інновації, реструктуруватися і змінюватися, щоб залишатись конкурентоспроможними.

Інформаційні джерела

1. The Global Competitiveness Report, 2018 : <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018> (2018)
2. Україна 2030Е країна з розвинутою цифровою економікою.

Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-zrozvnutouy-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-1> (дата звернення: 03.05.2021)

3. Brazinskas, S., Pipiriene, V., & Khayrzoda, S. (2021). Digital platforms: drivers for competence and competitiveness growth. *Int. J. Learning and Change*, 13(4/5).

4. World Economic Report. System Initiatives. Digital Transformation of Industries. February. URL: <https://www.weforum.org/reports/digital-transformation-of-industries> (2016).

Ляшенко В.В., доцент кафедри підприємництва, управління та адміністрування, Відокремлений структурний підрозділ ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Миколаївський інститут розвитку людини

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПУНКТ ПІДПРИЄМЦЯ ЯК МОДЕЛЬ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Мале та середнє підприємництво є важливою складовою ринкової економіки, яка забезпечує створення нових робочих місць, збільшення надходжень до бюджетів, що дозволяє вирішувати ряд важливих соціально-економічних проблем, стимулює розвиток конкурентоспроможності та інновацій.

Однак, вітчизняним громадам необхідні додаткові стимули для розвитку малого бізнесу на своїх територіях, особливо інформаційна підтримка в питаннях реєстрації та ведення бізнесу.

Також важливим для територіальних громад є залучення фінансування чи розвиток навичок у межах програм підтримки малого та середнього підприємництва (МСП); розширення ринку збуту виробленої продукції через участь у публічних закупівлях чи вихід на експорт; доступ до інших установ та організацій розвитку підприємництва, де можна отримати фахові консультації з питань, які цікавлять підприємця.

Так у 12 громадах чотирьох регіонів України протягом 2019–2020 років за підтримки проєкту FORBIZ, Мінекономіки спільно з місцевою та регіональною владою було реалізовано пілотний проєкт щодо створення інформаційного пункту підприємця (ІПП) на базі Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) [1].

Учасниками пілотного проєкту були громади у:

- Запорізької області: м. Запоріжжя, м. Мелітополь, смт Веселе;
- Тернопільської області: с. Великі Гаї, с. Байківці, м. Шумськ;
- Черкаської області: м. Золотоноша, м. Шпола, с. Білозір'я;
- Чернігівської області: м. Чернігів, м. Ніжин, смт Козелець.

ІПП пілотних проєктів надавали безкоштовні інформаційні та консультаційні послуги про: